

185 1 2

Oratio habita ad S[erenissimum] Poloniae regem in ingressu belli Valachici per virum dum Vapowski Bernardum cantorem

Mos erat apud Romanos orbis terrarum dominatores serenissime et invictissime rex ut hi qui pro reipub[lica] fortiter ac prospere cum hoste dimicassent urbe aut ovan aut triumphan ingrederentur. Ubi senatus obviam prodiebat congratulans rei bene geste victoriamque laudibus in coelum extollebat. Maiores nostri praedecessoribus magestatis vestre cum victoria redeuntibus idipsum factitarunt. Nos laudatum hunc morem imitati terra hostili ferro igneque devastata exercitu bellicosissime nationis profligato. Cumque glorioso triumpho redeunti gratulabundi obviam processimus pro reipub[lica] bene administrata gratiam agimus immortalemque. In magestatemque vestram omnes humanos honores tanquam in cristianissimum ac victorissimum principem congerimus. O immensam divine potestatis clementia que post tot incendia hostilia tot rapinas tot captivitates terrarumque Lithvanie ac Russie mandatas magestatem vestram hoc tempore tanquam aliquod numen coelo lapsum nobis dederit. Qui

Tartarorum Moschoviorum Valachorum ac Turcorum
patricabatur christianorum sanguine atque insolentes Barbarorum manus reprimeret et
non solum reprimeret sed et ipsis ultimo bellum
inferret. Quid dicam de bello Moschoviensi
quod anno transacto ceptum atque confectum est
Cum ille nephariorum proditor subnixus
Moschovitarum auxiliis tamquam aliqua tempestas Lithwaniam urgeret Primores qui
eius nephandis conatibus obstabant ob
truncaret arces municiores regias oppugnaret cum Magestas vestra ad sedandos tum
repentinos et belli tumultus celeritate
usa fuisset In hoc Alexandrum Macedonum
Et Julium Cæsarem imitatus, Qui bella celeritate conficiebat nec aliquando thesauris
nec sibi pepercit sacrum hoc caput omnibus
obiectando periculis ubi non solum superbum
hostem expulit sed longa terrarum spatia
emensus maximo hostium exercitu
fuso fugatoque Moschoviam longe ac late
esset depopulatus. Tamque foelicem belli exitum
non magnum et victum et supplicem videt

Cum eo pro suo arbitrio et comodo. No:
va foedere iniret post hanc tam longinquam
tam periculosam, tam gloriosam expeditionem
Magestas vestra ad quietem hoc anno animum
adiecerat. Tum ecce ab euxino pellago et
ab ostijs Danubij Scelleratissimus ille ge
ta, tanquam immanissima ~~bestia~~ bellua
exillis suis speluncis et obscuris Ne
moribus tras Russie invasit fertilissi
mam provinciam crudelissime depopulatus
esset Ubi serenitas vestra omni seposita
secordia Iterum iterum ad arma convolauit
Thesauros aperuit Iterum milites conscri:
psit, Nobilitatem ad bellum concitauit belli:
cosissimam nationem penas perfidie suae da:
re compulit Valachiam longe et late depo
pulata, Exercitu hostili profligato. Multis
captivatis longe ad ptiora posse fuisset,
nisi Wladislai fratris Ungarie regis preces
Instantibusque gemmitibus asperitas fuisset impe:
dimento quae maiorem gloria serenitati vestre
accidere potuit qua eam provinciam pedo
mivisse quae superiora fecerunt Alexandrum

magnu cu 30 millibus occiderat
alios reges maximis cladibus affece:
rat ut antiquitus domiciliu martis
illic esse et dicent et credent Et memo
ria patru nostroru magnu Turcu et
Mathia vngarie rege preclaros Alter
turpissime fugiente. Alteru et fugiete
et grauit sauciu viderit Nostros etia
no aliquo militari stratagemate sed
dolo et fraude Vallachia ~~camvemne~~
camvemne hanc Magestas vra pro
vincia petiit qos p praefatos inuasit
deuastauit profligavit Magna sut haec
profecto et quoqu maximo imperatore
dignissima bella vno biennio confecta esse
ut puta Tartarorum tattaros: gentis sci:
taru ferocissimu hostes nobis infestis:
simos ac pene hereditarios aput Bo:
risteue fusos totiens intereptos sut
hec Europe et Asie regibus notissima
bella qua ia fama totu vulgata per
orbe nota sut Et Julio scdo Pontifici
maximo qui Magestati vrae ob hec

preclara facinora paterno pcept
amore Antemuraleq Christianitatis
appellat Rota et alijs christianissimis
principibus qui eandem colunt ut vene:
rantur secumq ad bella adsciscere deside:
rant pergat itaq magestas vra ut
cepit et hoc amplissimum regnum plot
amicos a barbaris nationibus Lace
ratum in pristinum restituat decorem
habiturus ex hoc apud homines im:
mortalis gloriam et apud Deum æterna
remuneracione Oramus pterea ut
sicut vniuersi regni ita limina tepli
atq tumuli Diui Stanislai qui semp
magestati vre astitit a dextris, bo:
norumq eccle que insolencia quorunda
destructa ac desolata conspicere et cu:
ram habere velit dixi

Oro in susceptione Carthe

Quod faustum [illegible] gratum [illegible] iamque meliora q[ue]
capitulo sumendum hunc diem mihi censuerim
excellentissimi dni doctor et dm [illegible] quo tam
dara mihi manifestandi facultas data sit et
tum quod inenarrabili iam dudum flagrata desi-
dero propaga tabescebam, profecto hic dies haud
exiguum [illegible] et opido oportunum genus
alacritatis mi attulit. hoc etiam [illegible]
multo sublimiorem quoque dis candidissimo
liquido mi constat [illegible] meritis
equidem vero gemina ac singulari ~~favore~~
[illegible] colendissimo domino et do-
mino [illegible] benignitate ac singulari
favore. [illegible] padestrale
et id quod arena (ut aiunt) prima
commisso tamquam [illegible] terre palma hac [illegible]
[illegible] condonatus, in ulteriora pro-
lia philosophiae palestre hoc scripti
diplomate Exiguo si quid quantitate
[illegible] grandi [illegible] multa, virtutis [illegible]
et authoritatis grosa [illegible] et [illegible], id
[illegible] carta laborem existat. Nunc
[illegible] affatim et uberius [illegible] et [illegible]
[illegible] ordini [illegible] quo hac

ternus certatim commemoratum adesse pro
qua quidem benignitate et favore
reverendissime paternitatis parem non audeo quippe
magnas debeam reddere gratias Sed nota
Fr confugio deinde maximum supre-
mum imploro ut ab quo in me contulit
non indignum existimer beneficijs ut
sit omniq[ue] sue paternitatis Reverendissime gratias
quo grates debeo sed quas possum ago ha-
boque sempiternas Quas et habebo quo
ad spiritus hos regit artus Nec minores
ymo ornatissimos et vestris expectato-
rijs viri celeberrimi ago gratias qui in ex-
ceptione huius tanti muneris mihi
astare non dedignati estis et quam me
humanitate vestra quibuscumque valeo red-
do me obligatiorem in beneplacitis dispositum

Oratio Toronie habita in exceptione
Regie maiestatis

Quam gratus et iucundus quam denique deside-
ratus adventus serenissime maiestatis vestre
fuerit et sit cunctis proceribus civitatibus omni-
bus horum terrarum pensis totique populo serenissi-

Summe princeps inuicte ac et dux clementissime
et hec maximum clarissimumque omnibus esse do:
cumentum pot[est] quod quod primum de v[estra] s[erenitate] m[aiestate] ad:
uentu auditum e[st] adeo periculorum turbatio:
ne incendiorum mearum aliorumque sapientorum
incommodorum recordationem Sciunt perita hec
enim agitarunt instituerunt et effecerunt Ne quid
luctus neque meroris neque postremo tristitiae
hec n[ostro] v[estro] aduentus publicae gratulatio contine:
et omnibusque calamitatibus preteritarum et afli:
ctorum tot iam annis passarum possessis medicis. ad
S[erenitatis] n[ostrae] vestrae ad aduentum ipsius gratulatum nos
admiserunt Nihil deinceps haesitantes vnam S.
v. m. presentia et consolationem se et finem
aerumnarum accepturos presertim ex quo nunc
eius duntaxat aduentu cesserit omnis illa
pro nimbus seraque modo reddita sit serenitas:
sic ut saepius atque grauati tot imbribus flo:
res paneque deriderunt ad noue lucis radios mer
gunt Cum itaque solo n[ost]ro accepta magnum
et genera tocius reipublicae bonum iam plane uidea:
tur et ratificatur vanissa vnius: profecto et
singulari et effuso agmine frigii et danai
suo desideratissimo et corpore et mente occurrunt
atque subiunxis si licet laertis priamus sue pare:
te pijssimum miserunt ut qui ultimum spes istum

amplissima magestate radiante regie frontis
Divus orbi vulgata fama nite fortunarum que
nrarum capud et gubernatorem que Numen quodam
aspicerent et venerarentur Id aut ne locus nos
capot essentque domi qui cuncta mag adver:
terit variti me atque vos circumstantes dorios
quibus hec gratulandi et pro se accipiendi
commissa a provincia vere admisert Nos itaque
benignissime et sacra fidatis et officios magi:
statis vre Clientes plati pras meritatis tran
pressie et torius populi prutoni nore Sarram
mgtatem vram amosque plite conspectum Celito
munue has tras Concessum pranib corpitib
effusa laticia obortis lacrimis glissis aspectu ex
Cipimus speque in eo adventum suum in has tras
gratulam vuque ab omnipotenti optho ac maxio
faelicem ac salutarem S. m. vra toti prussie
papallo prutino inclitoque polonie regno precam
et optamus Nia atus laudi .v.m. ipius sempit
ma fotus promittit Accidit itaque in sua prussia
vires et propagate paterne glie et triumphi titulq
paret que melioribus auspiciis adversus rebelles
prim federis desertores moskorum tartarorumque
Coniurationes turbationesque publice quietis

Invasores parti stabiliti quosque prima potuit
impiis tenentes iam impia sacrilegia svalestes ra:
pinas truces cedes nefandos carnificinas,
sacrorum privatorumque locorum populationes et ince:
dia atque alia eiusmodi quibus passis e dimicatura
quos in fortitudine dextra fideque una potenter so
la magestate solo nomine solo virtutis miraculo
prosternit hinc si in eo nomine omnes spes sunt
erecte eorumque quos regni tui cuncta tyrannis o:
ccupat unica salutis arx eo in ope expectare
universa penitentie gentis multitudo eius sacris ve:
stigiis manibus opes studia devotione vires
fortunasque omnes substernit ne una voce in
v. aclamat Accingi gladio tuo super femur
potentissime Intende prospere et regna propter veri:
tate et iusticiam et mansuetudinem et iusticia
deducat te mirabilis dextera tua

Anniversario Alius

Expectatus noster prestantie hodiernus humanissi:
me dux eo magis inspiratus inopinatus vel
advenit eo tue tum admirationi tum maioria
laritate precellunt, at ad id officii reddendo coa:
git ut nisi summa veneratione prestantissimam ac di
gnissimam vestre humanitatis conspectum suscipi:
am neque congratulatione quam magnitu
latis coram iudiciis virtutem necesse eum at dies

tatem nostra affectuum afortunitate concupis:
tissime affectam quam hodierna luce uni
plurimum optata et expectata attulit et addi:
xit Plurimum igr repletus gaudio d. conspectum
suspicio allacrimis colo et venerer meaqz obsa:
quia cora antepono ut eorum pija ac benigna
contemplatione gram et favores exoptatos vra
d. consequi valea vra denique humanitas
prosperitatesqz vite et omne bonum sit pcaptura
eodem dno concedente fota aim ego meo
humilitati felici adeptam beneficij plurimum
Congratulor in eo omnipus deus dat ptarie
vre psperitate et omne bonu

Invitatio huius

Jocundus gratusqz nob e venit: pr tue. p. ad
nos adventus grata tua qua cora eorumq salu:
britas gtus conspectus p sacramissio d. n.
summi pontificis p 5 reverentia nostra ac no:
mine Cui psima in nos paterisqz illustrissi:
mos dep puta afferuit fideiqz et religionis
nra eu pante ac prie nra suo orbis
terfarts pfitemur prem Cui insup pro
bene administranda sacrosancta vra ecla:

sio pro dissipandis scismatibus et erroribus
comprimendis barbaricis nacionibus pro
pacificandis regibus principatibus imperatorum
feliciter ut quemadmodum prudencia tua ita vestor
euadat et gloria magestatis deo et intra pacem
bone voluntatis hominibus pstiterit etc.

Peticio non turpis

Cuncti ad id meritis meis precedentibus nullis do-
minacio vestra clementissima tua pietas ut ea fida di-
vinis vestra maioribus personis percepi pariter quod vestra maiestas
pie ex karitate indigentes qui honestis et iustis
proprium querunt victum conatibus futurum ob merito
proprio querunt victum conatibus futura ob mercedem
eadem dei ouidare consueuit me ad ea induxit
indubie fiducia ut ad vestram meam gratiam in
necessitate habeam (quamuis ignotus) refu-
gium Quare altissimum ob amorem dei vestra vestrum sup-
plicibus precibus precor et obnixe rogo ut ex mea
persona quos vestra conseruata minus ea
tibi nunc indigenti aliquantum ouidare ali-
quam summulam peccunie in instanti tribu-
lacione mea vestra ea fide et fide
aura recompensam quam vestra sub vestra fide et fide
salute anime mee obligor gratanter et absque dampno
vnius denarij persoluere Est nunc etiam omnibus
probus et ea Cuius consilio deoque ad id fau-
torerunt ad supportacionem mee inopie possem
peruenire quod vestra causa dei et ob amorem
hec facere velit a deo mercedem recepturum

Ideo hac mea [illegible] in his scriptis ne-
cessi: nam [illegible] cui ydiomate alia conferre
possim [illegible]

Regratiatio Nemo gratitudinis vitio no-
minandus veniret pr. Ipsi venerabilis
quod iuxta autoris lingue Romane senten-
ad omnium [illegible] me deberemus quod
alienum [illegible] est [illegible] ab [illegible]
[illegible] officium [illegible] Itaque meo in
animo [illegible] beneficiorum munificenti-
am. que [illegible] in officium degens [illegible]
[illegible] ad gratias agendas me [illegible]
[illegible] habeo [illegible] [illegible]
[illegible] pro ea [illegible] [illegible]
[illegible] quam personam meam [illegible]
nec [illegible] [illegible] officio [illegible]
[illegible] dedignati. et si quidpiam
[illegible] in officio meo vel ignorantia vel
penitus negligentia [illegible] [illegible]
[illegible] humane imbecillitati ascribendum [illegible]
[illegible] oratorum suorum [illegible] flagitius

omnia d. Ceterisque omnibus diis immortalib[us]
gratias ago quod [illegible] celebrabis qui sua [illegible] salutem
religio exegit) [illegible] favore aliquo
familia [illegible] [illegible] [illegible] in [illegible]
sum delegari [illegible] [illegible] [illegible] affectio
benevolentia manifestamque [illegible] [illegible]
fratres omnes [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] et
collatam [illegible] [illegible] [illegible].

Oratio dicenda circa Inchoationem lectionis Epistolarum ad audien[tes]

Perbeati Mihi esse videntur qui sui [illegible] inge
nij praediti sunt [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] possunt
profess[illegible] [illegible]. [illegible] [illegible] [illegible] [illegible] nati
sumus teste Platone et etiam [illegible] parte
[illegible] [illegible] [illegible] consideratio
[illegible] [illegible] [illegible] [illegible]
ne [illegible] et [illegible] [illegible] possem
et [illegible] tempestatis studiosis et [illegible]
strenuitate consulamus [illegible] [illegible]
ti [illegible] et [illegible] [illegible] ac [illegible]

bueno designificatione ingenij · et [illegible]
officium scientie alium esse corporis alium
laborem privato animus constat corpori
parte autem ministeria labore corporis
ē prior et potior. Itaque hac tempestate
Ciceronis libros epistolarum decrevi deli-
gendos propter eam utilitatem, atque summa
dignitate ingenuossissimis vestris ingenijs ob
natura tamen dividi eligantia separatos
et quum ut si non ex nostra officina ab
optimo artes sunt egressi quae videant
tantum fuit vel [illegible] facti non modo in
in rei laudibus verum etiam in omnium
bonarum disciplinarum quoque rhetoricae
facultatis cognitionem et exercitationem
salutatis et gloria qui et in nos quidem desit
si nos ipsi deesse voluimus et vestre negli-
gentie culpam in ipsa operā totam sufficere
desinamus. Et ingeniorum vestrorum probitate utamur

Ego enim ita existimo et si dignissimum Latinis
studium maxime humano generi gloriam afferat.
Imprimis tamen Cicero maxime oratoris facul-
tate hominem adeo exornat atque nobilitat
ut sui studiosos vero non gratissimos hospi-
[illegible] ingeniosum et eloquentem apud
omnes demonstrat. Post Ciceronem laudabilibus [illegible]
[illegible] eloquentia qua homines vere sui
[illegible] gratissimos acceptissimosque efficit. Ipsa Ciceronis
sermonis eloquentia, ut indoctis doctissimum
esse commendat [illegible] quibus in hos [illegible]
[illegible] sui adornanda accepit assecuturusque fuit
Non solum Logicos [illegible] quas vocat Syllogi-
smos demonstrationes et Elenchos [illegible]
[illegible] sua [illegible] elegantius
exprimere conatur. Historicis autem Mathema-
ticis tum dico de omnibus nostris rebus
disputantibus [illegible] sermo latinus [illegible]
[illegible] elegans [illegible]

